

Broedvogelinventarisatie "DE WIERINGEN" in de  
Kennemerduinen, voorjaar 1969.

Als doel voor het voorjaar 1969 werd gesteld "De Wieringen" op broedvogels te inventariseren. Ten opzichte van 1967 is er een verschil in die zin, dat dit jaar van de inventarisatie van het naburige "Houtglop" werd afgezien; dit in verband met het delicate karakter van dit terrein door de aanleg van een vogelmeertje, en uit dien hoofde, ter betere bescherming van dit gebied, de minder toegankelijkheid door de bouw van een hek op één van de beide toegangswegen tot het Houtglop.

Beschrijving "DE WIERINGEN".

Daar het geïnventariseerde gebied geen terreinsverandering heeft ondergaan, zou ten aanzien van de beschrijving kortheidshalve verwezen kunnen worden naar het verslag over "De Wieringen" van 3 november 1967, of naar "De Fitis", jaargang 1967, nr.2, waarin dit is opgenomen. Practisch is dit niet gemakkelijk, daar niet ieder lid de beschikking hierover heeft, gezien het immer fluctuerende ledenaantal van de Vogelwerkgroep; sedertdien hebben zich verschillende nieuwe leden voor de Vogelwerkgroep aangemeld.

"De Wieringen" is gelegen in het bijna uiterste noord-westen van de Kennemerduinen, met als begrenzing in het noorden Duin- en Kruidberg, in het zuiden de betonweg, in het westen "Het Houtglop" en in het oosten de weg, die de Wieringen van het Klein Olmen scheidt.

Dit terrein is niet opengelegd voor het publiek, in het Zuid-oosten bevindt zich één voetpad, waarvan opvallend weinig gebruik gemaakt wordt. Er zijn twee ruiterspaden, één aan de uiterste noordgrens, en één in het oostelijke gedeelte. Door vrij hoge duinruggen wordt de intimiteit van de eigenlijke Wieringen door het voetgangers- en ruiterverkeer niet aangetast.

Ornithologisch heeft dit grote voordelen. Waar veel publiek komt, vertrekken het eerst de grote vogels, er blijft voor hen geen plaats meer te zijn. Dat is dus hier niet het geval. Reeds in 1967 constateerden wij, dat hier vrij veel soorten grote vogels broeden. In 1969 is hierin geen verandering gekomen, de aantallen zijn, op die van de zilvermeeuw na, practisch gelijk gebleven. De eigenlijke Wieringen is een grote vlakke kom, omsloten door duinruggen. Er is weinig opgeand hout, een grote stand van kleine zangvogels valt dan ook niet te verwachten. De duinruggen zijn veelal begroeid met dichte duindoorns, de kom is daardoor vrij moeilijk te bereiken, hetgeen het besloten karakter van dit gebied ten goede komt. Het is landschappelijk heel mooi, er zijn diverse punten, waar men een magnifiek uitzicht heeft over de gehele Wieringen, het inventariseren van de grote vogels wordt hierdoor in hoge mate bevorderd. In het centrum van de kom bevindt zich een groene vlakte (gras), hier vertoeven zeer veel zilvermeeuwen. De nesten van deze vogels liggen meestal tegen de toppen van de duinruggen, uitkijkposten zijn veelal op de toppen gelegen.

Resumerend: een stuk onbedorven duinterrein, landschappelijk heel mooi, rijk aan grote vogels, terwijl de kleine zangvogels zich ook niet onbetuigd laten.

Concluderend: Het was reeds te verwachten, dat in een besloten terrein als het onderhavige is, weinig grote schommelingen in de vogelstand zouden worden aangetroffen. Het is vrijwel in evenwicht. Een uitzondering moet gemaakt worden voor de zilvermeeuw. Hier een scherpe daling. Wij hebben de indruk, dat er dit jaar weinig jongen groot gekomen zijn, er werden betrekkelijk weinig grote jongen in de kolonie aangetroffen. Zeer waarschijnlijk is hier een paartje vossen debet aan. Deze hebben met goed resultaat een stel jongen grootgebracht. Het jachtgebied van deze dieren is enorm uitgestrekt, zodat het niet onwaarschijnlijk moet worden geacht, dat menig jonge zilvermeeuw in een vossenmang is verdwenen. Overigens zijn hiertegen door de directie van de Kennemerduinen passende maatregelen genomen. Ten aanzien van de regulering van de zilvermeeuw hebben de Kennemerduinen zich gelukkig aangepast aan overig Nederland, het vindt in de wieringen niet meer plaats. Ten opzichte van andere, zelfs grotere duinterreinen, is deze kolonie nog vrij groot. Hopelijk zal door de getroffen maatregelen de stand geleidelijk weer toenemen, een zilvermeeuw hoort bij het duin, als een vis in de zee.

Territoria-aantallen in de wieringen 1969

	<u>1967</u>	<u>1969</u>
Boomleeuwerik	4	2
Veldleeuwerik	-	1
Houtduif	4	4
Tortelduif	2	4
Fitis	16	17
Gekraagde roodstaart	3	1
Grasmus	9	5
Heggenus	7	16
Koolmees	1	1
Pimpelmees	-	1
Paapje	1	1
Kneu	2	4
Winterkoning	-	2
Nachtegaal	4	6
Tapuit	2	9
Roodborsttapuit	2	-
Merel	2	3
Koekoek	-	2
Houtsnip	1	1
Kievit	6	7
Scholekster	4	4
Wulp	5	5
Bergeend	2	2
Ekster	1	1
Vlaamse gaai	1	-
Zilvermeeuw	ong. 250 paar	ong. 150 paar

Aantekeningen bij de territoria.

- Veldleeuwerik : Een verheugende verschijning, door gebrek aan geschikte biotopen zeldzame broeder in Kennemerduinen. Broedsel is met succes groot gekomen. Territorium werd gedeeld met boomleeuwerik, daardoor verschillende keren in elkaars directe nabijheid bĳtsend waargenomen, magnifiek gezicht.
- Grasmus : Een achteruitgang ten opzichte van 1967 met 4 territoria. Wel werd op 3 plaatsen, op elk één maal, een grasmus zingend waargenomen, echter te kort om tot broedgeval te mogen bestempelen.
- Heggenus : Een aanmerkelijke vooruitgang ten opzichte van 1967.
- Kneu : Het vaststellen van een territorium van de kneu is altijd een lastige zaak, een vaste zangplaats hebben ze niet. Ze zwerven en zingen overal. Een gemiddelde is gemaakt uit het aantal zingende eks. gedurende de hele inventarisatie.
- Nachtegaal : Zeer rijk bezet. Naar mijn mening waren alle beschikbare biotopen bezet. Heb de indruk, dat de stand in de gehele Kennemerduinen dit jaar goed was.
- Tapuit : Aanzienlijke stijging ten opzichte van 1967. Mogelijk had de tapuit weer meer broedgelegenheid door de toename van het konijn.
- Roodborsttapuit : Helaas moeten we het dit jaar zonder deze mooie vogel stellen. In de reep constateerde ik ook minder roodborsttapuiten dan andere jaren.
- Zilvermeeuw : Uiterst moeilijk een nauwkeurig beeld te krijgen van de zilvermeeuw. Op de grond zittend treft men ze vrijwel nooit aan. Zodra er voor de vogel onraad in de kolonie is, gaat de hele kolonie omhoog. Evenals 1967 werden de paren dan ook zo nauwkeurig mogelijk in de lucht geteld. Dit werd diverse malen onafhankelijk van elkaar herhaald. Opvallend was hierbij de gelijkheid in aantal door de verschillende onderzoekers. In 1967 werd ook met de uiterste nauwkeurigheid geteld, zodat we mogen aannemen, dat de kolonie in aantal is teruggelopen.

In de kolonie kunnen de vogels geen kwaad aanrichten, bij de kleine vogels zijn ze kansloos, en bij de grote vogels hebben ze heftige aanvallen te verduren van de wulp en de kievit. Intussen zijn de inzichten inzake de zilvermeeuw de laatste jaren ten goede veranderd, wij mogen ook hier verwachten, dat na enige jaren, de kolonie weer op volle sterkte is.

### Stormmeeuw

- : Deze meeuw komt (nog) niet op de lijst van de broeders voor van "De Wieringen". Mogelijk is dit in de toekomst wel het geval. Voortdurend werden 3 paartjes stormmeeuwen tussen de zilvers waargenomen, daarbij ook heftig krijsend. Nesten werden evenwel niet gevonden.

### Kleine Britse Mantelmeeuw:

Het zou een grote aanwinst voor de Kennemerduinen zijn als zij deze prachtige, en niet roofzuchtige meeuw als broeder zouden kunnen begroten. Toch is de kans voor de toekomst aanwezig. Voortdurend werden 3 ex. van deze meeuw tussen de zilvers vastgesteld. Bij geen enkel bezoek ontbraken deze meeuwen op het oppel. Het is bekend dat zij ook gemengd met de zilvers paren. Er werd dit jaar echter niets van dien aard geconstateerd, veelal waren zij gedrieën gezamenlijk. Mogelijk zal de toekomst meer bewijsmateriaal opleveren.

### Steppenhoender

- : Hoewel niets uit te staan met een broedgeval of iets van dien aard, werd door mij op de grens van de Wieringen en Klein Olmen op 6 juli 1969 twee steppenhoenders waargenomen. Naar verluidt zijn zij er verscheidene weken gebleven, zij fourageerden veelal op het ongewoelde zand van de gasbuis.

Onderzoekers waren de heren: P. van Galen, P. de Roo, A.P. Schrikker en ondergetekende. Bij wijlen werd assistentie verleend door dhr. J. Schmid. Eén inventarisatie vergde meestal 3 uur, aanvang der inv. veelal rond 06.30 u. Aantal malen dat het terrein bezocht werd: 14 maal.

C. de Groot  
Platanenlaan 69  
Bloemendaal.

Nrrens de onderzoekers:

C. de Groot.

15 oktober 1969.